

Xcell Automation v. State of Punjab and another 1
(Adarsh Kumar Goel, J.)

ਆਦਰਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗੋਇਲ ਅਤੇ ਰਾਜੇਸ਼ ਬਿੰਦਲ ਜੇ.ਜੇ.

XCELL ਆਟੋਮੇਸ਼ਨ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

CWR ਨੰ. 2005 ਦੇ 4603

22 ਨਵੰਬਰ, 2006

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950—ਆਰਟ. 226—ਪੰਜਾਬ ਜਨਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1948—
ਐੱਸ. 14-ਬੀ — ਕੱਚੇ ਲੋਹੇ ਤੋਂ ਨਿਰਮਿਤ ਮਾਲ— ਕੀ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਦੇਣਾ ਯੋਗ ਹੈ—ਚੈਕ ਪੋਸਟ
ਅਫਸਰ ਮਾਲ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ—ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਨਾ ਤਾਂ
ਕੋਈ ਫੁਪਾਓ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਗਲਤ ਘੋਸ਼ਣਾ- ਕੀ ਚੈਕ ਪੋਸਟ ਅਫਸਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ
ਵਿੱਚ ਟੈਕਸ ਚੋਰੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣਾ - ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ, ਨਹੀਂ - 28 ਫਰਵਰੀ, 2005
ਦਾ ਆਦੇਸ਼, ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ 1 ਮਾਰਚ, 2005 ਨੂੰ ਮਾਲ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ - ਕੀ ਇਹ
ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਮਿਤੀ ਹੈ - ਸਵਾਲ ਬਾਕੀ ਹੈ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ—ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ
ਮਨਜ਼ੂਰੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ 'ਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਆਮ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣ
'ਤੇ ਕਿਸੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਿਯਮ ਕੋਈ ਪੂਰਨ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ
ਦੁਕਵੇਂ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ
ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਮੰਨਿਆ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਮਨੋਰੰਜਨ 'ਤੇ
ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦੀ ਪਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਸੀਮਾ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 15)

ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ:-

- (1) ਚੈਕ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਅਭਿਆਸ, ਜਾਇਜ਼ ਹੋਣ ਲਈ, ਚੋਰੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ ਵਾਜਬ
ਸਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- (2) ਸਿੱਧੀ-ਜੈਕਟ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਹਰੇਕ ਉਦਾਹਰਣ
ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਰੰਜਨੀ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਾ ਤਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ
ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਚੋਰੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਅਤੇ
ਨਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਚੋਰੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ
ਸੀ।
- (3) ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਰਿੱਟ ਅਦਾਲਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ
ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਆਪਹੁਦਰੇ ਹੋਣ ਲਈ, ਗਲਤ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਤੱਥ 'ਤੇ ਚੋਰੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਦੇ
ਬਿਨਾਂ.
- (4) ਜੇਕਰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸਵਾਲ ਹਨ ਅਤੇ ਚੋਰੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਵਾਜਬ

Xcell Automation v. State of Punjab and another 2
(Adarsh Kumar Goel, J.)

ਗੁਣਜੋਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

- (5) ਜਿੱਥੇ ਸੰਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਟੈਕਸਯੋਗਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਦਰਖਾਸਤ ਉਠਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਤਾਂ ਗਲਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਚੋਰੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

(ਪੰ: ੫੯)

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕੇ ਗਏ 'ਕਾਸਟ ਆਇਰਨ ਕਾਸਟਿੰਗ' ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਦੇ ਯੋਗ 'ਕਾਸਟ ਆਇਰਨ' ਨਹੀਂ ਸਨ, ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਜਾਂ ਫਜੂਲ ਜਾਂ ਬਦਨਾਮੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੋਈ ਨਿਰਣਾਇਕ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਛੁਪਾਈ, ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਮਾਣਯੋਗ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸ ਚੋਰੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(ਪੰ: ੬੦)

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 28 ਫਰਵਰੀ, 2005 ਦਾ ਆਰਡਰ ਅਤੇ 1 ਮਾਰਚ, 2005 ਦਾ ਆਰਡਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 28 ਫਰਵਰੀ, 2005 ਵਿੱਚ 1 ਮਾਰਚ, 2005 ਨੂੰ ਮਾਲ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ 28 ਫਰਵਰੀ, 2005 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ। ਮਤਭੇਦ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਸਾਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਿਮ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ-ਕਮ-ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰ ਵਿਭਾਗ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਚਿਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਪੰ: ੬੨)

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਕੇ.ਐਲ.ਗੋਇਲ ।

ਅਮੋਲ ਰਤਨ ਸਿੰਘ, ਐਡੀ. ਏ.ਜੀ., ਪੰਜਾਬ।

ਨਿਰਣਾ

(1) ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ 28 ਫਰਵਰੀ, 2005 (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ P-6) ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਸੂਚਨਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਕੇਂਦਰ, ਬਲੌਰੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰੋਪੜ।

(2) ਉਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ 'ਤੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਦਰਖਾਸਤਕਰਤਾ ਨੇ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਨੂੰ ਚਲਾਨ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਕੇ, ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਧੀਨ ਮਾਲ ਦੇ ਨਾਲ, ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਕੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ 'ਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਪੰਜਾਬ ਜਨਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1948 (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, "ਐਕਟ"), ਮਾਲ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸਨ।

Xcell Automation v. State of Punjab and another 3
(Adarsh Kumar Goel, J.)

(3) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੋਹਾਲੀ ਵਿਖੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡੀਲਰ ਹੈ। ਇਹ ਕੱਚੇ ਲੋਹੇ ਤੋਂ ਨਿਰਮਿਤ ਵਸਤਾਂ ਦਾ ਵਪਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੱਚੇ ਲੋਹੇ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਲਈ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋ-ਸਟੀਲ ਕਾਸਟਿੰਗ ਲਿਮਿਟਿਡ, ਕੋਲਕਾਤਾ (ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ) ਦਾ ਇੱਕ ਖੋਪ ਏਜੰਟ ਵੀ ਹੈ।

(4) 24 ਫਰਵਰੀ, 2005 ਨੂੰ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸ਼ਿਵ ਸ਼ਕਤੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀ ਰਾਹੀਂ ਪਠਾਨਕੋਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡੀਲਰ ਨੂੰ ਮਾਲ ਦੀ ਇੱਕ ਖੋਪ ਉਸ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਭਾਵ ਮੋਹਾਲੀ ਤੋਂ ਪਠਾਨਕੋਟ ਵਿਖੇ ਖੋਪ ਵਾਲੇ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਭੇਜੀ।

(5) ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੈਕ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਵਾਹਨ ਚਾਲਕ ਨੇ ਇਸ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ, ਪਰ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਲ ਨੂੰ ਰੋਕ ਲਿਆ ਕਿ ਮਾਲ 'ਤੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਦੇਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਮਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਦੋ ਬਿੱਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਮਾਲ ਅਤੇ ਵਾਹਨ 1 ਮਾਰਚ, 2005 ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ।

(6) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਾਲ ਆਮ ਵਸਤੂਆਂ ਸਨ, ਜੋ ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਦੇ ਯੋਗ ਸਨ ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਡੀ' ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ, ਘੋਸ਼ਿਤ ਮਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਪਾਈਪਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਸਤੂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਵਾਸੰਤਮ ਫਾਊਂਡਰੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ (1) ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੱਚੇ ਲੋਹੇ ਤੋਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਈਪਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ, ਮਾਲ ਨਹੀਂ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(1) (1995) 99 STC 87

(7) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ 28 ਫਰਵਰੀ, 2005 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਟੈਕਸ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜੋ ਅਨੁਸੂਚੀ P-6 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨੱਥੀ ਹੈ।

(8) ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮਾਲ ਨੂੰ 'ਘੋਸ਼ਿਤ ਵਸਤੂਆਂ' ਵਜੋਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ 'ਘੋਸ਼ਿਤ ਵਸਤਾਂ' 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਦੀ ਦਰ 4% ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਮ ਵਸਤਾਂ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਦੀ ਦਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਨੁਸਾਰ 8.8% ਖਿੱਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਲ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਬਦਲ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਸਖਿਪ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਬਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮਾਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ 30% ਜੁਰਮਾਨੇ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਟੈਕਸ ਦੇ ਦੋ ਗੁਣਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਨਿਯਮਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜੁਰਮਾਨੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਖੁਦ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪੋਸਟ ਗਲਤ-ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਚੋਰੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ

Xcell Automation v. State of Punjab and another 4
(Adarsh Kumar Goel, J.)

ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ
ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਚੈਕ ਪੋਸਟ ਅਫਸਰ, ਚੈਕ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ
ਵਿਆਖਿਆ ਰੱਖੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਬੰਧ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡਰ
ਕਬਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 28 ਫਰਵਰੀ, 2005 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਾਲ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, 1
ਮਾਰਚ, 2005 ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਖਿਤ ਸੀ। 1 ਮਾਰਚ, 2005 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਲ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ
ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ। ਆਰਡਰ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਰਡਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਲਤ ਸੀ।

(9) ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ
ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਡੀ' ਦੀ ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ 3 (ਡੀ) (ਵੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ
ਵਸੂਲੇ ਜਾਣ ਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ। ਆਰਡਰ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਹੋਰ ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲ
28 ਫਰਵਰੀ, 2005 ਨੂੰ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 28 ਫਰਵਰੀ, 2005 ਨੂੰ
ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਰਡਰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸ਼ਿੰਮੀ ਆਰਡਰ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਰਤ ਆਰਡਰ ਪਾਸ
ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 1 ਮਾਰਚ, 2005 ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ
ਇਹ ਹੁਕਮ 1 ਮਾਰਚ, 2005 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ 28 ਫਰਵਰੀ, 2005 ਦੀ ਮਿਤੀ
ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

(10) ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਤੋਂ, ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ:-

(i) ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ
ਜਾਣੀ ਯੋਗ ਹੈ?

(11) . ਕੀ 328 ਫਰਵਰੀ, 0200 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਰਡਰ ਦਾ ਅਨੁਬੰਧ P.6 ਐਕਟ ਦੇ
ਸੈਕਸ਼ਨ 14 ਬੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ?

(111) ਕੀ 28 ਫਰਵਰੀ, 2005 ਦਾ ਅਪ੍ਰਗਟਡ ਆਰਡਰ, ਅਨੁਸੂਚੀ P.6 ਪੂਰਵ-ਤਾਰੀਖ
ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ 1 ਮਾਰਚ, 2005 ਨੂੰ ਮਾਲ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਹਵਾਲਾ
ਦਿੰਦਾ ਹੈ?

Re: ਸਵਾਲ ਨੰ. (i):

(11) ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਦੀ
ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਏਪੀ ਰਾਜ
ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (2), ਗੋਆ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਲਿਊਕੋਪਲਾਸਟ (ਭਾਰਤ) ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।
ਲਿਮਿਟੇਡ (3), ਤੀਤਾਪੁਰ ਪੇਪਰ ਮਿੱਲਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ
(4)।

(12) ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ , ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ
ਕੋਰਟ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂ ਨਾ
ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਜਨਰਲ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਦੰਡ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ
ਐਕਟ, 1957 ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ
ਅੰਤਰਰਾਜੀ ਵਿਕਰੀ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ

Xcell Automation v. State of Punjab and another 5
(Adarsh Kumar Goel, J.)

ਘਪਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬਿਸ਼ੇਰ ਦਿਆਲ ਚੰਦਰ ਮੋਹਨ ਬਨਾਮ
ਯੂਪੀ ਰਾਜ (5) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ, ਅਤੇ ਹੋਰ
ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। .

- (2) (1985) 60 STC 14 (AP)
- (3) (1997) 105 STC 319 (SC)
- (4) ਏਆਈਆਰ 1983 ਐਸਸੀ 603
- (5) ਏਆਈਆਰ 1982 ਐਸਸੀ 33

(13) ਲਿਊਕੋਪਲਾਸਟ (ਇੰਡੀਆ) ਲਿਮਿਟਿਡ (ਸੁਪਰ) ਵਿੱਚ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਉਤਪਾਦ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਿੰਕ ਆਕਸਾਈਡ, ਅਡੀਸਿਵ ਪਲਾਸਟਰ ਆਦਿ 'ਡਰੱਗਜ਼ ਅਤੇ ਦਵਾਈਆਂ' ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਉਤਪਾਦ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਸਨ ਅਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਸਨ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

(14) ਟੀਟਾਪੁਰ ਪੇਪਰ ਮਿੱਲਜ਼ (ਸੁਪਰ) ਵਿੱਚ, ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਟੈਕਸਯੋਗ ਅਤੇ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਦਲਵੇਂ ਉਪਾਅ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਯੂਪੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਨੂਹ (6) ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਅਪੀਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

(15) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਮ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਿਯਮ ਕੋਈ ਪੂਰਨ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਨੋਰੰਜਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤੋਂ ਜਿੱਥੇ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਮਨੋਰੰਜਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦੀ ਪਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਸੀਮਾ ਹੈ।

(16) ਵਰਪੂਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਆਫ ਟ੍ਰੇਡ ਮਾਰਕਸ, ਮੁੰਬਈ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (7) ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਟ੍ਰੇਡ ਮਾਰਕ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ:-

“15. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ, ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ

(6) ਏਆਈਆਰ 1958 ਐਸਸੀ 86 (7) ਏਆਈਆਰ 1999 ਐਸਸੀ 22

ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਨਾ ਕਰਨਾ। ਪਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਪਰ ਬਦਲਵੇਂ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ

ਤਿੰਨ ਸੰਕਟਕਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਾਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਆਰਡਰ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਕੇਸ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਹੈ ਪਰ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਵੀਲਪੂਲ ਦੇ ਇਸ ਚੱਕਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ, ਡਬਲਯੂ6 ਸੀਵਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸਵਾਦੀ ਯੁੱਗ ਦੇ ਕੁਝ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਦੇ ਹਨ।

XX XX XX XX XX

- (1) . ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਪਾਣੀ ਪੁਲ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਵਹਿ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਖੋਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੈਦਾਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਸੀਵਧਾਨ ਦਾ, ਵਿਕਲਪਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਚਾਰਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਥਾਰਟੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਿੱਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਹੜੱਪਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ।

(17) ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ, ਅਨੁਬੰਧ P.6 ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਧਾਰ ਦੇ ਸੀ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਓਵਰ-ਰੂਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਪੁਨ: ਪ੍ਰ: ਨੰ: 2

(18) ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਨੁਸੂਚੀ P.6 ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਾਹਨ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ, ਅਰਥਾਤ, ਬਿੱਲ ਮਿਤੀ 24 ਫਰਵਰੀ, 2005 ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸਾਮਾਨ, ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀ ਦਾ GR ਮਿਤੀ 24 ਫਰਵਰੀ, 2005 ਅਤੇ ST-XXIVA ਮਿਤੀ 24 ਫਰਵਰੀ, 2 (05). ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਲ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਦੇਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡੀਲਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਵਜੋਂ ਵੇਚਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਦੇਣ ਯੋਗ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸੀ। ਕੱਚੇ ਲੋਹੇ ਦੀਆਂ ਪਾਈਪਾਂ ਜੋ ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਡੀ' ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਘੋਸ਼ਿਤ ਮਾਲ ਦੀ ਸੂਚੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਟੈਕਸ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਸੰਤਮ ਫਾਉਂਡਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਕੱਚਾ ਲੋਹਾ ਲੋਹੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਈਪਾਂ ਆਦਿ

ਵਰਗੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਸਟਿੰਗ ਨੂੰ ਕੱਚਾ ਲੋਹਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 'ਕਾਸਟ ਆਇਰਨ ਪਾਈਪ' 'ਲੋਹੇ' 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ। ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਨਾ ਵਸੂਲੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ 30% ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

22 ਮਾਰਚ, 2005 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ:-

“ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਮੋਸ਼ਨ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਸ੍ਰੀ ਐਮ ਐਸ ਜੋਸ਼ੀ, ਸਹਾਇਕ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਪੇਪਰ ਬੁੱਕ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸੈੱਟ 2 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ 4 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਨਕਲ, ਜੇਕਰ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਗਾਰੰਟੀ. 26,750 ਅਤੇ ਰੁ. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ 1 ਮਾਰਚ, 2005 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ 80,250 ਨੂੰ ਨਗਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

17 ਮਈ 2005 ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸੂਚੀ।

3 ਅਗਸਤ, 2005 ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ:-

“ਨਿਯਮ ਡੀ.ਬੀ.

ਰੈਗੂਲਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ 7 ਨਵੰਬਰ, 2005 ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੂਚੀ ਨੰਬਰ 1 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰੋ।

ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ, ਮਿਤੀ 22 ਮਾਰਚ, 2005 ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੱਕ ਬੈਂਕ ਗਾਰੰਟੀ, ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਿਉਂਦੀ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(19) ਵਸਤੂਮ ਫਾਊਂਡਰੀ (ਸੁਪਰ) ਵਿੱਚ, ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ 'ਘੋਸ਼ਿਤ ਮਾਲ' ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ 'ਕਾਸਟ ਆਇਰਨ' ਵਿੱਚ 'ਕਾਸਟ ਆਇਰਨ ਕਾਸਟਿੰਗ' ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ 'ਕਾਸਟ ਆਇਰਨ ਕਾਸਟਿੰਗ' ਨੂੰ ਬੰਗਾਲ ਆਇਰਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (8) ਵਿਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 'ਘੋਸ਼ਿਤ ਮਾਲ' ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਸਰਕੂਲਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 'ਕਾਸਟ ਆਇਰਨ ਕਾਸਟਿੰਗ' ਨੂੰ 'ਘੋਸ਼ਿਤ ਮਾਲ' ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(20) ਬੰਗਾਲ ਆਇਰਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰ) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

"ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ 'ਕਾਸਟ ਆਇਰਨ' ਪਲਾਂਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਮਿਤ 'ਕਾਸਟ ਆਇਰਨ ਕਾਸਟਿੰਗ' ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। 'ਕਾਸਟ ਆਇਰਨ' ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਅਤੇ ਉਸ 'ਕਾਸਟ ਆਇਰਨ' ਤੋਂ, ਉਹ ਕਈ ਸਮਾਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਨ-ਹੋਲ ਕਵਰ, ਮੋੜ, ਕੇਸ ਲੋਹੇ ਦੀਆਂ ਪਾਈਪਾਂ, ਆਦਿ। ਕੋਦਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਉਤਪਾਦ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਥਿਤੀ ਉਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲੋਹਾ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਰਬਨ ਅਤੇ ਸਿਲੀਕਾਨ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ 'ਕਾਸਟ ਆਇਰਨ' ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੋਲਡਾਂ ਵਿੱਚ ਡੋਲ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ, 'ਕਾਸਟ ਆਇਰਨ' ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਵੇਚੇ ਗਏ ਕੱਚੇ ਲੋਹੇ ਦੀਆਂ ਪਾਈਪਾਂ, ਮੈਨ-ਹੋਲ ਕਵਰ, ਮੋੜਾਂ ਆਦਿ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਮਿਤ ਉਤਪਾਦ ਵਪਾਰਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ, ਕੱਚੇ ਲੋਹੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਮਾਲ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਗਾਂਗੁਲੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ”

(21) ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਫਾਊਂਡਰੀ ਵਿੱਚ ਕੱਚੇ ਲੋਹੇ ਦੀਆਂ ਪਾਈਪਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੱਚਾ ਲੋਹਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੱਚੇ ਲੋਹੇ ਦੀ ਕਾਸਟਿੰਗ ਨੂੰ ਕੱਚਾ ਲੋਹਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(22) ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ

"ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਕਥਨਾਂ ਨੂੰ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਇਹ ਟੈਕਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਲਾਜ ਦੇ ਬਾਅਦ ਮੂਲ ਧਾਤ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਵਪਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੱਚੇ ਲੋਹੇ ਨੂੰ ਮਸ਼ੀਨ ਅਤੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਸਤੂਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੋੜਾਂ, ਪਾਈਪਾਂ, ਮੈਨ-ਹੋਲ ਕਵਰ, ਮੋਟਰ ਪਾਰਟਸ, ਆਦਿ ਵਜੋਂ ਵੇਚੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੱਚੇ ਲੋਹੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰੀਖਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮਾਲ ਨੂੰ ਕੱਚੇ ਲੋਹੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ 'ਮਾਰਕੀਟ ਪਲੇਸ' ਵਿੱਚ ਕੱਚੇ ਲੋਹੇ ਤੋਂ ਬਣੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ।

XX XX XX XX XX

"ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, "ਕਾਸਟ ਆਇਰਨ ਕਾਸਟਿੰਗ" ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਮੂਲ ਜਾਂ ਮੋਟੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ "ਕਾਸਟ ਆਇਰਨ" ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਈਪਾਂ, ਮੈਨ ਹੋਲ ਕਵਰ ਜਾਂ ਮੋੜਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੱਚੇ ਲੋਹੇ ਦੀ ਕਾਸਟਿੰਗ ਲਈ ਕੋਈ ਮਸ਼ੀਨਿੰਗ ਜਾਂ ਪਾਲਿਸ਼ਿੰਗ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਜਾਂ ਮੋਟੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ "ਕਾਸਟ ਆਇਰਨ ਕਾਸਟਿੰਗ" ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕੱਚੇ ਲੋਹੇ ਦੇ ਕਾਸਟਿੰਗ ਵਿੱਚੋਂ 4 ਉਤਪਾਦ ਬਣਾਏ ਗਏ। ਅਜਿਹੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ "ਕਾਸਟ

ਆਇਰਨ" ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਕਰੀ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14(iv) ਦੇ ਤਹਿਤ "ਘੋਸ਼ਿਤ ਵਸਤੂਆਂ" ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਬੰਗਾਲ ਆਇਰਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ [1993] 90 STC 47 (SC) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ; (1994) Supp 1 SCC 310, ਪਰ ਇਹ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ।

(23) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮਾਲ ਨੂੰ ਮਾਲ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਟੈਕਸ ਦੀ ਦਰ 4% ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਮਾਲ ਨੂੰ ਆਮ ਸਮਾਨ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਕੇ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਜਿੱਥੇ ਲਾਗੂ ਟੈਕਸ ਦੀ ਦਰ 8% ਹੋਵੇਗੀ। .

ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਵਰਤਣ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸਕੇਨ

(24) ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਕੀ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹੁਕਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਬੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:-

"ਚੈੱਕ ਪੋਸਟਾਂ ਜਾਂ ਸੂਚਨਾ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਵਿੱਚ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ:

- (1) ਜੇਕਰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਟੈਕਸ ਦੀ ਚੋਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਰੋਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਸਥਾਨਾਂ ਜਾਂ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ ਜਾਂ ਸੂਚਨਾ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਚੋਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਸਿੱਧੇ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਰਾਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- (2) ਮਾਲ ਵਾਹਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਮਾਲ ਵਾਹਨ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ, ਇੱਕ ਟ੍ਰਿਪ ਸ਼ੀਟ ਜਾਂ ਇੱਕ ਲਾਗ ਬੁੱਕ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਾਲ ਦੀ ਰਸੀਦ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਕਰੀ ਖਿੱਲ ਜਾਂ ਇੱਕ ਨਕਦ ਮੀਮੋ, ਜਾਂ ਡਿਲੀਵਰੀ ਨੋਟ ਲੈ ਕੇ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵਪਾਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮਾਲ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਠੇਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਵਾਹਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਣਜ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਮਾਲ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ਡੀਲਰ, ਅਜਿਹੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

[ਬਸ਼ਰਤ ਅੱਗੇ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡੀਲਰ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਮਾਲ ਵੇਚਦਾ ਜਾਂ ਭੇਜਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਮਾਲ ਆਯਾਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ

ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਤੋਂ ਬਾਹਰੋਂ ਮਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਮਾਲ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ],

(3) ਹਰੇਕ ਚੈਕ ਪੋਸਟ ਜਾਂ ਸੂਚਨਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਡਰਾਈਵਰ ਜਾਂ ਮਾਲ ਵਾਹਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਇੰਚਾਰਜ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਰੋਕੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਥਿਰ ਰੱਖੇ, ਅਤੇ ਚੈਕ ਪੋਸਟ ਜਾਂ ਸੂਚਨਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪੈਕੇਜਾਂ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ, ਜੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਵਾਹਨ ਵਿਚਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿਓ। ਉਪਰੋਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਾਲ ਵਾਹਨ 1 ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਵੀ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ- ਵਾਹਨ ਜਾਂ ਮਾਲ ਦਾ ਚਾਰਜ।

(4) ਮਾਲ ਵਾਹਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ, ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਚੈਕ ਪੋਸਟ ਜਾਂ ਸੂਚਨਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਕੇਂਦਰ 'ਤੇ ਰੁਕੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਥਿਤੀ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਉਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। -ਸੈਕਸ਼ਨ (2) ਚੈਕ ਪੋਸਟ ਜਾਂ ਸੂਚਨਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਜਿਹੇ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਏ ਗਏ ਮਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਇੰਚਾਰਜ ਮਾਲ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਇੰਚਾਰਜ ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਵਾਪਸ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਅਗਲੀ ਚੈਕਿੰਗ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾ ਸਕੇ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਲਈ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਮਾਲ ਵਾਹਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਵਾਹਨ ਜਾਂ ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ, ਚੈਕ ਪੋਸਟ ਜਾਂ ਸੂਚਨਾ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਡੁਪਲੀਕੇਟ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ। ਮਾਲ ਵਾਹਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਇੰਚਾਰਜ, - ਰਾਜ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਚੈਕ ਪੋਸਟ ਜਾਂ ਸੂਚਨਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਪੀ 48 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ, ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਉਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ। ਚੈਕ ਪੋਸਟ ਜਾਂ ਸੂਚਨਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ।

ਬਸ਼ਰਤ ਅੱਗੇ ਇਹ ਕਿ ਕੋਈ ਜੁਰਮਾਨਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ।

(5) ਮਾਲ ਦੀ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਦੇ ਹਰੇਕ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਮਾਲ ਦੀ ਲੋਡਿੰਗ ਜਾਂ ਅਨਲੋਡਿੰਗ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ, ਜਦੋਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਉਸਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਡਰਾਈਵਰ ਜਾਂ

ਮਾਲ ਵਾਹਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀ ਜਾਂ ਮਾਲ ਬੁਕਿੰਗ ਏਜੰਸੀ ਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਲਈ ਲਿਜਾਏ ਗਏ, ਲੋਡ ਕੀਤੇ, ਅਨਲੋਡ ਕੀਤੇ, ਭੇਜੇ ਗਏ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਰਸੀਦਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਖਾਤੇ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ. ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਇਸ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ, ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਰਸੀਦਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਂ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ, ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਲਈ ਲਿਜਾਏ ਗਏ, ਢੋਏ ਗਏ, ਲੋਡ ਕੀਤੇ, ਅਨਲੋਡ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਜਾਂ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਕੋਈ ਵੀ ਪੈਕੇਜ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਨ ਦਾ ਪੈਕੇਜ।

- (6) (i) ਜੇਕਰ ਚੈਕ ਪੋਸਟ ਜਾਂ ਸੂਚਨਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹਨ ਕਿ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਧੀਨ ਮਾਲ ਵਪਾਰ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਜਾਂ ਉਪ ਧਾਰਾ (4) ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਮਾਲ ਦੀ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਟੈਕਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵਾਹਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਾਨ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਲ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਮਾਲ ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਅਤੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਬਾਂਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਮਾਲ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਭੇਜਣ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਭੇਜਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰਡ, ਫਿਰ ਨਕਦ ਜਾਂ ਬੈਂਕ ਗਾਰੰਟੀ ਜਾਂ ਕਰਾਸਡ ਬੈਂਕ ਡਰਾਫਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਜੋ ਕਿ ਮਾਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਤੀਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸੌ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ।

- (ii) If the owner of the person-in-charge of the goods has not ਨੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਇਆ

ਉਗਰਾਹੀ ਕੇਂਦਰ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, 4 [ਰਾਜ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਲ ਨੂੰ ਵਾਹਨ ਸਮੇਤ ਇੱਕ ਅਵਧੀ ਲਈ, ਬਹੱਤਰ ਘੰਟਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ] ਅਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਬ ਸੈਕਸ਼ਨ (7) ਦੀ ਧਾਰਾ (iii) ਅਧੀਨ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ।

- (7) (i) ਉਪ-ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਾਲ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਮਾਲ ਦੇ ਖੋਪਕਰਤਾ ਜਾਂ ਮਾਲ ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਜਾਂ ਮਾਲ ਵਾਹਨ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ-ਇੰਚਾਰਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਰਿਕਾਰਡ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਬਹੱਤਰ ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਉਸ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੈਣ-

ਦੇਣ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੇਗਾ। ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਰਿਕਾਰਡ ਸਮੇਤ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੋਵੇ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ]

- (ii) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੀ ਧਾਰਾ (i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਮਾਲ ਦੇ ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ, ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ [ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਟੈਕਸ ਬਕਾਇਆ ਜਾਂ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਜਾਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ, ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਮਾਲ ਦੇ ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ 'ਤੇ, ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਮਾਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਵੀਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਅਤੇ ਤੀਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਹੋਰ ਲੱਭਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮਾਲ ਅਤੇ ਵਾਹਨ, ਜੇਕਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਵੇਗਾ। ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਚੌਦਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗਾ],

(iii) ਧਾਰਾ (ii) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੀ ਧਾਰਾ (ii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਮਾਲ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਸੂਚਨਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਚੈਕ ਪੋਸਟ 'ਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਕਾਇਆ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਜਾਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉਹ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਮਾਲ ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਮਾਲ ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ 'ਤੇ ਲਗਾਓ, ਸ਼ਾਮਲ ਮਾਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਪੰਜਾਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜੁਰਮਾਨਾ। ਜੇਕਰ, ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮਾਲ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ। ਉਹ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੀ ਧਾਰਾ (ii) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮਾਲ ਅਤੇ ਵਾਹਨ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਨਕਦ ਜਾਂ ਬੈਂਕ ਗਾਰੰਟੀ ਜਾਂ ਕ੍ਰਾਸਡ ਬੈਂਕ ਡਰਾਫਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਚੌਦਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗਾ; ਅਤੇ]

- (iv) ਚੈਕ ਪੋਸਟ ਜਾਂ ਸੂਚਨਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੀ ਧਾਰਾ (i) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਨਕਦ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। iii) ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਅਤੇ ਧਾਰਾ (ii) ਅਤੇ (iii) ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਗਾਏ ਗਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਚਿਤ ਰਸੀਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ।

- (8) ਜ਼ਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 20 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਪੂਰਤੀਕਰਤਾ ਜਾਂ ਮਾਲ ਦੁਆਰਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਗਾਏ ਗਏ ਜ਼ਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਮਾਲ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਵੇਚਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। , ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਨਤਕ ਨਿਲਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਜ਼ਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ। ਜੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਮਾਲ ਨਾਸ਼ਵਾਨ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਸੜਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੇ ਖਰਚੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ ਜਾਂ ਸੂਚਨਾ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਵੇਚੇਗਾ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗਾ। ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਕਮਾਈ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਮਾਲ ਦੀ ਖੋਪ ਭੇਜਣ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਮਾਲ ਭੇਜਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ, ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇਤਫਾਕਿਕ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਰਫ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਮਾਲ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਹੋਏ; ਅਤੇ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮਾਲ ਦਾ ਖੋਪ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਮਾਲ ਭੇਜਣ ਵਾਲਾ ਮਾਲ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਕਮਾਈ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਲਈ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(9) ਮਾਲ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਾਲ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਜਾਂ ਡਰਾਈਵਰ ਜਾਂ ਮਾਲ ਵਾਹਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਰਸੀਦ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਸਾਮਾਨ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਅਤੇ ਮਾਤਰਾ ਦਰਸਾਏਗੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਰਸੀਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ। ਇੱਕ ਰਸੀਦ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਫਿਰ ਦੋ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰੇ।

(10) ਜੇਕਰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਾਲ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (8) ਅਧੀਨ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ, ਮਾਲ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਅਜਿਹੀ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੁਕਮ ਵੀ ਪਾਸ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ।

(11) ਕੋਈ ਵੀ ਡੀਲਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਦੇ ਕੈਰੀਅਰ ਜਾਂ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀ ਜਾਂ ਬੁਕਿੰਗ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਏਜੰਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਡੀਲਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਇਸ ਦੀ ਡਿਲਿਵਰੀ ਜਾਂ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਹੋਰ। ਨਿੱਜੀ ਖਪਤ ਲਈ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਮਾਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਖੋਪ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਖਰੀਦ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਟੈਕਸਯੋਗ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੋਈ ਬਚਿਆ ਜਾਂ ਚੋਰੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਟੈਕਸ

(25) ਚੈਕ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਹਿਸ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਚੋਰੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਚੋਰੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼, ਜੋ ਕਿ ਚੈਕ ਪੋਸਟ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਾਰ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਤਾਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਲੀਲ ਉਠਾਉਣਾ ਟੈਕਸ ਦੀ ਚੋਰੀ ਲਈ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

(26) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ

ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਧਾਰ ਦੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਾਲ ਟੈਕਸ ਚੋਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

(27) ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ / ਵਿਕਰੀ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਇੰਦੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (9), ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਟੈਕਸ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਾਦ ਸੀ :-

“5 ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਟੈਕਸਯੋਗ ਟਰਨਓਵਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਈਟਮ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਾਪਸੀ ਨੂੰ 'ਝੂਠੇ' ਰਿਟਰਨ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਸੱਚਾ ਦੇਣ ਵਜੋਂ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੁਰਮਾਨਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਜੋ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਸਟੀਲ ਲਿਮਿਟਿਡ V. ਸਟੇਟ ਆਫ ਉਡੀਸਾ [(1970) 25 STC 211] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ “ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਤਕਨੀਕੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਉਲੰਘਣਾ ਇੱਕ ਸੱਚੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ "ਇਹ ਮੁਢਲਾ ਹੈ ਕਿ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਜਨਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1958 ਦੀ ਧਾਰਾ 43, ਜੋ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦੰਡਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਗਲਤ ਰਿਟਰਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਚੋਸ਼ੀ ਮਨ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣਾ। ਜੇਕਰ ਰੈਵੇਨਿਊ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਸਤੂ ਟੈਕਸਯੋਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਟਰਨਓਵਰ, ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਿਟਰਨ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਟੈਕਸਯੋਗ ਟਰਨਓਵਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਦਿਖਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਦਰਦ 'ਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕਦੇ ਵੀ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

(28) ਆਟੋਮੋਬਾਈਲ ਪ੍ਰੋਡਕਟਸ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ, (10) ਵਿੱਚ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ ਆਫਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ

“ਇੱਕ ਪਲ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਾਹਨ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਬੰਬਈ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੇਤਾ, ਵਾਹਨਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ, ਅਤੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਵਿਖੇ ਸਾਊਥ ਇੰਡੀਆ ਆਟੋਮੋਟਿਵ ਲਿਮਿਟਿਡ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਟਰਾਂ ਦੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਲੈਣੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਚੈਕ-ਪੋਸਟ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਵਿਖੇ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਟੈਕਸ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਮੈਸਰਜ਼ ਸਾਊਥ ਇੰਡੀਆ ਆਟੋਮੋਟਿਵ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਿਡ

ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡੀਲਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਦਾਅਵੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ, ਚੈਕ ਪੋਸਟ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਪਹਿਨਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਉਸ ਤੋਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 28 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਕੰਮ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਾਹਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸਮਾਨ ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਟੈਕਸ ਦੇ ਯੋਗ ਸਨ। ਹੋਰ ਜੋ ਵੀ ਉਸਨੇ ਕੀਤਾ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਪੂਰੀ ਗਲਤ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹੁਕਮ, ਪਹਿਲੇ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ ਅਫਸਰ ਹਨ, ਇਸਲਈ, ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।"

(29) ਓਰੀਐਂਟ ਪੇਪਰ ਐਂਡ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਖ਼ਨਾਮ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ
(11) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

(10) ਵੱਖ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਮਹੰਤੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨਾਲ ਨਿਜ਼ਿੱਠਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਚੈੱਕ-ਪੋਸਟਾਂ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਇਮਾਨਦਾਰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(10) (1991) 81 STC 414 (ਕਰਨਾਟਕ)

(11) (1995) 97 STC 490 (ਉੜੀਸਾ)

ਟੈਕਸ-ਦਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਚੈੱਕ-ਪੋਸਟਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਉੱਚ-ਉੱਚਤਾ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਥਾਈ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਟੈਕਸ ਚੋਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਲ ਦੇ ਖਿਸਕ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟੈਕਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਚੋਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਚੈੱਕ-ਪੋਸਟਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਚੈਕ ਪੋਸਟ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਚੈਕ ਪੋਸਟ ਤੋਂ ਪਾਰ ਲੰਘਣ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨਾਂ ਨਾਲ ਨਿਜ਼ਿੱਠਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਕੁਝ ਅਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਪਟਨਾਇਕ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚੈਕ-ਪੋਸਟਾਂ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਟਰਾਂਜ਼ਿਟ ਦੌਰਾਨ ਸਾਮਾਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਚੌੜਾਈ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਕਰਕੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਅਸੁਵਿਧਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ਼੍ਰੀ ਪਟਨਾਇਕ ਖੁਸ਼ ਹੋਣਗੇ।

11. ਅਸੀਂ ਕੇਸ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਅਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ ਜੇਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਗੇ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵੇਅ-ਬਿਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਅਧੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਲ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤਾਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਟੈਕਸ ਦੀ ਚੋਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਉਸ ਅਚਨਚੇਤੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਮਾਲ ਵੇ-ਬਿਲ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇੱਥੇ ਵੀ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਮਾਲ ਨਿੱਜੀ ਖਪਤ ਲਈ ਹੈ, ਇਹ

ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੇ-ਬਿਲ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵੇਅ-ਬਿੱਲ ਦੇ ਨੁਕਸਦਾਰ ਜਾਂ ਅਧੂਰੇ ਹੋਣ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਪਟਨਾਇਕ ਦੁਆਰਾ ਵਿਭਾਗ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵੇ-ਬਿਲ ਨੁਕਸਦਾਰ ਜਾਂ ਅਧੂਰਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਟੈਕਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਵਧਾਏਗਾ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਲ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਪਹਿਨੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਚੋਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਟੈਕਸ ਦੀ ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਚੋਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਫਾਰਮ ਨੰਬਰ VI-B ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਦੋ ਨੁਕਸ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਫਸਰ-ਇਨ ਲਈ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। - ਚਾਰਜ

ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਲਈ ਚੈਕਪੋਸਟ ਕਿ ਟੈਕਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਮਾਲ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਵੇਅ-ਬਿੱਲ ਨੁਕਸ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮਾਲ ਦੀ ਬੰਦੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਟੈਕਸ ਚੋਰੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਟੈਕਸਯੋਗ ਬਣ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੋਰੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਦੋਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਰਾਜ ਦੇ ਬਾਹਰੋਂ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਾਲ ਬਾਰੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਣਜ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਟੈਕਸ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਖਰੀਦ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗੀ, ਸਥਿਤੀ ਰਾਜ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮਾਲ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਕਰੀ ਟੈਕਸ ਜਾਂ ਨਿਰਯਾਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਵਿਕਰੀ ਟੈਕਸ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਰਾਜ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਵਿਕਰੀ ਟੈਕਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਮਾਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੋਰ ਵਿਕਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਾਲ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਵੇਗਾ ਨਾ ਕਿ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ। ਇਸ ਲਈ, ਚੈਕ-ਪੋਸਟਾਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਾਮਾਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਦੋਂ ਵੇਅ-ਬਿਲ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਦਾ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ ਅਫਸਰਾਂ ਲਈ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵਾਜਬੀਅਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਵਿਕਰੀ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਮਾਲ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਲ ਨੂੰ ਅਨਲੋਡ ਕਰਨ ਲਈ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਮਾਲ ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਵੇਅ-ਬਿਲ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਵਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਵੇਅ-ਬਿਲ ਨੁਕਸਦਾਰ ਜਾਂ ਅਧੂਰਾ ਹੋਵੇ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾਲ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡੀਲਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਮਾਨ ਨੂੰ ਚੈੱਕ-ਪੋਸਟਾਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਚੈਕ-ਪੋਸਟਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਅਣ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ, ਪਰ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ

ਲਈ ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਸਫ਼ਰ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬੇਈਮਾਨ ਵਪਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਫੜ ਕੇ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਵੀ ਕਰੇਗਾ।"

30.) UtalIn3 Utak n Galvanisers Limited versus Commercial Taxes, Orissa and others, (12) ਵਿੱਚ, ਮੁਲਾਂਕਣ 'ਮਸ਼ੀਨਰੀ' ਦੇ ਸਮਾਨ ਵਰਤ ਕੇ "ਖੋਦਾਈ" ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ ਅਫਸਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਖੋਦਾਈ" ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਵਸਤੂ ਸੀ ਜੋ ਟੈਕਸ ਦੀ ਉੱਚ ਦਰ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਕਤੀਸਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਪਸਾਇਤ, ਜੇ. (ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਵਜੋਂ, ਹੁਣ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਸਨ), ਨੇ ਦੋਖਿਆ:-

31. ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਗੁਪਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਚੈਕ-ਪੋਸਟਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਚੈਕ-ਪੋਸਟ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਰਫ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਜਾਂ ਅੰਦਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਦੀ ਚੋਰੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਬੁਨਿਆਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡੀਲਰ ਹੈ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਲ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੇ ਚੰਗੇ ਕਾਰਨ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਜਦੋਂ ਐਕਟ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਕੋਚਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵੇਰ-ਬਿਲ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੈਕ-ਪੋਸਟ ਅਫਸਰ ਲਈ ਚੋਰੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਜਾਂ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਰਜਿਸਟਰਡ ਡੀਲਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਲੀਆ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਟੈਕਸ ਦੀ ਉਚਿਤ ਵਸੂਲੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਚੈਕ-ਪੋਸਟ ਅਫਸਰ, ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਡੀਲਰਾਂ ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਵੇ-ਬਿਲਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਿਯਮਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤਤਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਪੜਤਾਲ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸੰਕਲਪਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ।

6. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਚੈਕ-ਪੋਸਟ ਅਫਸਰ ਨੇ ਜੋ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਘੱਟ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਰੀਦੇ ਗਏ ਲੇਖ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਬਾਰੇ ਸਿੱਟਾ ਸੀ। ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 94 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 16-ਏ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਮੁੱਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਚੈਕ ਪੋਸਟ ਅਫਸਰ ਲਈ ਉਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਖੋਜਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸੇਲ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਖਰੀਦਦਾਰ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡੀਲਰ ਵਜੋਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੈ।

7. ਟੈਕਸ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ ਅਫਸਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਖਾਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸੇਲ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ, ਕਟਕ-1, ਪੱਛਮੀ ਸਰਕਲ, ਜੋ ਇਸਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ, ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੁਦਾਈ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦਾਇਰ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ

ਇੱਕ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾਇਰ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਲੇਖ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੋਵੇਗਾ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਅੱਜ ਤੋਂ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਚੈਕ-ਪੋਸਟ ਅਫਸਰ ਸਹੀ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਭੇਜਣਾ ਚੰਗਾ ਕਰੇਗਾ।"

(31) ਰਾਜ ਦੇ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਲਾਹਕਾਰ ਨੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 'ਤੇ ਸ਼ਾਹਨਾਸ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (13) ' ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਸੰਬੰਧਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠਾਂ ਹੈ -

ਬਨਾਮ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ, II ਸਰਕਲ, ਤ੍ਰਿਵੇਂਦਰਮ, (1992) ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। 86 STC 99 (Ker)। ਕੇਰਲ ਜਨਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 29-ਏ ਵਿੱਚ "ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਦੀ ਕੋਈ ਚੋਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ" ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ "ਲੋੜੀਂਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 29 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਮਾਲ ਦੀ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ। ਇਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ "ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਦੀ ਕੋਈ ਚੋਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ" ਓਟਿਓਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(32) ਨਿਆਂਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ Jrepr ਹੈ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਟ੍ਰਾਂਸਿਟ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਦਾ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ ਅਫਸਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:-

“...ਜੇਕਰ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ ਅਥਾਰਟੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ, ਮਾਲ ਦੇ ਘੱਟ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਮਾਲ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇਹ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਆਈਪੀਐਸ ਡਿਕਸੀਟ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਠੋਸ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਾਲ ਨੂੰ ਘੱਟ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਉਦੋਂ ਹੀ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਾਲ ਦੇ ਘੱਟ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮਾਲ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਠੋਸ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਮਾਲ ਦਾ ਮਾਲਕ ਮਾਲ ਦੇ ਘੱਟ ਮੁੱਲ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲ ਦਾ ਸਹੀ ਮੁੱਲ ਕੀ ਸੀ। ਮਾਲ ਨੂੰ ਆਵਾਜਾਈ ਵਿੱਚ ਰੋਕਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉਦੋਂ ਹੀ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ ਅਥਾਰਟੀ ਮਾਲ ਦੇ ਘੱਟ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਮਾਲ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29A(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

4. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਈ.ਕੇ. ਹੇਜੀ ਮੁਹੰਮਦ ਮੀਰਾ ਸਾਹਿਬ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼ ਬਨਾਮ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ, II ਸਰਕਲ, ਤ੍ਰਿਵੇਂਦਰਮ, (1992) 86 ਐਸਟੀਸੀ 99 ਵਿੱਚ ਇਸ

ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਜੈਜੀ ਮੁਹੰਮਦ ਮੀਰਾ ਸਾਹਿਬ (1992) 86 ਵਿੱਚ STC 99, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ:-

“ਜੇਕਰ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਦੀ ਇੱਕ ਖਾਸ ਗਤੀ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਲ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ, ਨਿਰੀਖਣ, ਹਿਰਾਸਤ ਜਾਂ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਸਿਰਫ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ”

(33) ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ:-

“ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਜੇਕਰ ਡਿਲੀਵਰੀ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਮਾਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਬਿੱਲ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਮਾਲ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ, ਨਿਰੀਖਣ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ, ਕਿ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਧੀਨ ਮਾਲ ਕੋਲ ਲੋੜੀਂਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਾਂ ਟੈਕਸ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।”

ਇਸ ਲਈ, ਦੁਆਰਾ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਕੋਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਲ ਦੇ ਘੱਟ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਮਾਲ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਚੈੱਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪੋਸਟ ਅਧਿਕਾਰੀ। ਬਸ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਨਿਰਣਾਇਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29A(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਘੱਟ-ਮੁੱਲ ਦੇ. ਸੈਕਸ਼ਨ 19-ਬੀ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 29 ਏ(2) ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਕਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਈ.ਕੇ. ਹਾਜ਼ੀ ਮੁਹੰਮਦ ਮੀਰਾ ਸਾਹਿਬ (1992) 86 ਐਸਟੀਸੀ 99 (ਕੇਰ) ਦੇ ਕੇਸ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(34) ParrIn&Parry andiCompany LimitedC ਖਨਾਮ iCoimmis ਆਫ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ, ਯੂਪੀ ਲਖਨਊ ਵਿੱਚ। (14), ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ:-

“6. ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇਹ ਤੈਅਸੁਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 15 ਏ(1) (ਓ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਟੈਕਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬਣਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਸਮੇਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖੋਜ. ਸ਼੍ਰੀ ਮੇਵਾ ਲਾਈ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼ ਬਨਾਮ ਵਪਾਰ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 2002 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਸਟੀਆਈ 79; 2002 UPTC 165, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸ

ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਭਾਰਤ ਪਲਾਈਵੁੱਡ ਪ੍ਰੋਡਕਟਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (1990) 79 STC 400 (ਸਾਰੇ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ; 1989 UPTC 1067.1 ਨੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਟੈਕਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਿਆ। ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਤੋਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਧਾਰਾ 6(2)(ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਟੈਕਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਇਹ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਿਆ ਕਿ ਇਹ ਟ੍ਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨ ਧਾਰਾ 6(2)(ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਸੈਟਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ XXXV ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਚੈਕ-ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਮਾਲ ਦੀ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ, ਖਾਤੇ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਲਈ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ।

(7) ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 5A(1)(o) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੁਆਰਾ ਟ੍ਰਾਂਜਿਟ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਕਰੀ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6(2)(ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ। ਮੈਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ, ਧਾਰਾ 15A(1)(o) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

(35) Un InJC United n Polymer st Industries s ਬਨਾਮ St Punjab
ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ। (15), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਖਿਆ:-

“ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜੇਕਰ ਟੈਕਸ ਦੀ ਚੋਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਮਾਲ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਮਾਲੀਆ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਦੀ ਚੋਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਰੰਗਦਾਰ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤੁਕ ਜਾਂ ਕਾਰਨ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਈ ਮਨਮਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਤੇ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਸਰੋਤ ਨਾ ਬਣ ਜਾਵੇ।

(36) ਇਨ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੀਟੀ ਇੰਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ਿਜ਼ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ। (16) ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਰ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਦੇ ਯੋਗ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਟਰਾਂਜਿਟ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਵਾਇਰ।

(37) ਚੈਕ ਪੋਸਟ ਅਫਸਰ ਕੋਇੰਬਟੂਰ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਕੋਪੀ ਅਬਦੁੱਲਾ ਅਤੇ ਬੁਦਰਜ਼ (17) ਵਿੱਚ, ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਏ ਗਏ ਸਮਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਹਾਇਕ ਸੀ। ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ. ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਦਰਾਸ ਜਨਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1959 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 42 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਖਿੱਲ, ਮਾਲ ਵਾਹਨ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਜਾਂ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਖਰੀਦ 'ਤੇ ਟੈਕਸਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਲਈ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਰਣਾਇਕ ਅਨੁਮਾਨ ਸਿਰਫ਼ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਤੋਂ ਹੀ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਮਾਲ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਸਮਾਨ ਵਜੋਂ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਪੈਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

"...ਪਰ, ਸਾਡੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਏ ਗਏ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਮਾਲ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਖਰੀਦ 'ਤੇ ਟੈਕਸਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੁਆਰਾ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ ਜਾਂ ਬੈਰੀਅਰ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਾਨ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਤਿੰਨ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸਾਰਾ ਸਮਾਨ ਉਹ ਮਾਲ ਹੈ ਜੋ ਮਦਰਾਸ ਰਾਜ ਨਾਲ ਵੇਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਟੈਕਸ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਕਲਪ ਦੇਣ ਲਈ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ ਜਾਂ ਬੈਰੀਅਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਾ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਰਾਜ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਾਲ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(16) (2000) 117 STC 315 (SC)

(17) AIR 1971 SC 792 = 27 STC 1

ਗੈਰ-ਵਾਜਬ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਸਮਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਮਾਲ ਵੇਚਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਵਿਕਰੀ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਜਾਂ ਸਹਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। . ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਮਾਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਾਜ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਖਪਤ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਸਮਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (i), (ii) ਅਤੇ (iii) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ। , ਉਸ ਦਾ ਸਮਾਨ ਜ਼ਬਤ ਹੋਣ ਦੇ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 42 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ

ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਜਾਂ ਇਤਫਾਕਿਕ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(38) ਮੈਸਰਜ਼ ਸੋਢੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਦਿ (18) ਵਿੱਚ, ਯੂਪੀ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1948 ਦੀ ਧਾਰਾ 28-ਬੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਦੀ ਕੋਈ ਚੋਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਉਪਬੰਧ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 54 ਸੂਚੀ II ਦੇ ਅਨੁਪਾਤਕ ਸਨ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 28-ਬੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਨੁਮਾਨ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਿਰਫ਼ ਸਬੂਤ ਦਾ ਨਿਯਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਮਾਲ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਵੇਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੈਰਾ 19 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

"19. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 28-ਬੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 87 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਚਰਿੱਤਰ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਚੋਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਟੈਕਸ ਵਸੂਲਣ ਲਈ ਇੱਕ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮਾਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਬਚਦੇ ਹਨ ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਟੈਕਸ ਦੇਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 28-ਬੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 87 ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦਖਲ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ।"

(39) ਸੋਢੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ (18) ਏਆਈਆਰ 1986 ਐਸਸੀ, 1099 = 62 ਐਸਟੀਸੀ 381 ਦੀ ਧਾਰਾ 37 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ।

ਡੀਲਾਈਟ ਕੈਰੀਅਰਜ਼ (ਰਜਿ.) ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਜਨਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਐਕਟ । (19)।

(40) ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਮੂਲ ਚੰਦ ਚੁੰਨੀ ਲਾਈ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਸਹਾਇਕ ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰ ਅਫਸਰ, ਆਕਟਰੋਏ ਇੰਚਾਰਜ, ਸ਼ੁੱਠੂ ਬੈਰੀਅਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, (20), ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਨਾਸਪਤੀ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ (21)। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(41) ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੰਤ ਲਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ (22) ਵਿੱਚ, ਹਰਿਆਣਾ ਜਨਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1973 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 38 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ, ਹਰ ਕਲੀਅਰਿੰਗ ਅਤੇ ਫਾਰਵਰਡਿੰਗ ਏਜੰਟ ਜਾਂ ਮਾਲ ਦੀ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ

ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਖੇਪਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਏਜੰਟ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਟੈਕਸ ਚੋਰੀ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(42) ਤ੍ਰਿਪੁਰਾ ਗੁਡਸ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ , (23), ਤ੍ਰਿਪੁਰਾ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1976 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਰਾਂ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਖਾਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਸਨ। ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਟੈਕਸ ਦੀ ਚੋਰੀ ਲਈ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸਨ।

(43) ਸਰਲ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (24) ਵਿੱਚ , ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮਾਲ ਕੈਰੀਅਰ ਰਿਕਾਰਡ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ, ਮਾਲ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਤਿੰਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਭਾਵ ਚਲਾਨ, ਕੈਸ਼ ਮੀਮੋ ਜਾਂ ਬਿੱਲ ਕਿਉਂਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿਕਲਪਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਇੱਕ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

(19) (1990) 77 ਐਸਟੀਸੀ 170

(20) (1977) 40 STC 238

(21) (2001) 122 STC 323

(22) (1993) 4 SCC 380

(23) ਏਆਈਆਰ 1999 ਐਸਸੀ 719

(24) (2000) 118 STC 17 (SC)

(44) Sta In Statejofjt Rajasthana ਅਤੇ 1 ਹੋਰ s ਬਨਾਮ ਧਾਤੂਆਂ ਵਿੱਚ। (25), ਸੇਦੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ , ਰਾਜਸਥਾਨ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1994 ਦੀ ਧਾਰਾ 78 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(45) ਸਵਾਸਤਿਕ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਮਪੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ , (26), ਐਮਪੀ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1994 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 57 ਅਤੇ 58 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਖੇਪਕਰਤਾਵਾਂ, ਖੇਪਾਂ, ਮਾਲ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕਲੀਅਰਿੰਗ ਅਤੇ ਫਾਰਵਰਡਿੰਗ ਏਜੰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਦੇ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਚੋਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ/ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ।

(46) ਏਬੀਸੀ (ਇੰਡੀਆ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਵਿੱਚ . ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (27), ਅਸਾਮ ਜਨਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1993 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 42 ਅਤੇ 44 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਤ੍ਰਿਪੁਰਾ ਗੁਡਜ਼ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਸੰਤ ਲਾਈ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ /

(47) ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਰ ਜਾਂ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਚੋਰੀ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਦੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਰ ਜਾਂ ਮਾਲਕ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਚੋਰੀ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(48) ਮੈਸਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਬੱਸ ਸਰਵਿਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, (28)। ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1939 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

“ਮੋਟਰ ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਰਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਾਂਚ, ਤਲਾਸ਼ੀ, ਜ਼ਬਤ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(g) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਗੰਭੀਰ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਉਦੋਂ ਹੀ ਵਾਜ਼ਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਹੋਣ

- (25) ਏਆਈਆਰ 2001 ਐਸਸੀ 3076
- (26) (2004) 3 SCC 640
- (27) (2005) 6 SCC 424
- (28) ਏਆਈਆਰ 1985 ਐਸਸੀ 1651

ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਰਥਿਕ ਅਤੇ ਵਿਧਿਗਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਵਾਜ਼ਬ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ...”

(49) (M/s. Mapsa Tapes Private Limited ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ) ਵਿੱਚ ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ, 1962 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਤੇ ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ, 1962 ਦੇ ਅਧੀਨ 3 ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ, 28 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2006 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:

“ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਤਾਂ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਦੀ ਚੋਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਖੋਜ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਐਮ ਪੀ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਸਤੀਸ਼, ਏਆਈਆਰ 1954 ਐਸਸੀ 300 ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਨਾ 306-307 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: “ਖੋਜ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਚੌਥੀ ਸੋਧ ਦੇ ਸਮਾਨ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਕੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਾ ਕਰਨਾ ਠੀਕ ਸਮਝਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ, ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਉਸਾਰੀ. ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆ. 20(3) ਨੂੰ ਖੋਜਾਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।”

ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੰਨਾ 302 'ਤੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:

“ਇਸ ਲਈ, ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਦਖਲ ਹੈ। ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਜ਼ਬ ਪਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਅਸਥਾਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਾਰਨ ਹੋਣ

ਵਾਲਾ ਨੁਕਸਾਨ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਰਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਆਰਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਕਿਵੇਂ ਹੈ। 19(1)(f) ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਦੇ ਵਾਰੰਟਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 96(1) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਵਿਕਲਪ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ।

ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਖੋਜ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾ ਸਿਰਫ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਅਨੰਦ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਬਲਕਿ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੀਵਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਏਆਈਆਰ 1978 ਐਸਸੀ 597 ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਅਤੇ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇਨਰਾ ਬੈਂਕ ਆਦਿ, ਏਆਈਆਰ 2005 ਐਸਸੀ 186, ਇਹ ਪੈਰਾ 55 ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

"55. ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1978) 1 SCC 248 - ਇੱਕ 7-ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਪੀ.ਐਨ. ਭਗਵਤੀ, ਜੇ. (ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਵਜੋਂ) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 21 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ 'ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ' ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਐਪਲੀਟਿਊਡ ਅਤੇ ਇਹ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 19 (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਧੂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਤੀਹਰੀ ਪਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ: (i) ਇਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; (ii) ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਸਾਮ੍ਹਣਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ; ਅਤੇ (iii) ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਟੈਸਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਟੈਸਟ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਿਆਪਕ ਹੈ, ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵੀ ਸਹੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਆਪਹੁਦਰੇ, ਮਨਘੜਤ ਜਾਂ ਦਮਨਕਾਰੀ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਇਸੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਵੀ ਪੈਰਾ 17 ਤੋਂ 39 ਵਿੱਚ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਐਮ ਪੀ ਸ਼ਰਮਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ

ਬਾਅਦ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ, ਏਆਈਆਰ 1963 ਐਸਸੀ 1295 ਅਤੇ ਗੋਵਿੰਦ ਬਨਾਮ ਐਮਪੀ ਰਾਜ, ਏਆਈਆਰ 1975 ਐਸਸੀ 1378 ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਵਾਜਬ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਕੇਨਰਾ ਬੈਂਕ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 33 ਵਿੱਚ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ :

"33. ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਵਿੱਚ ਘੁਸਪੈਠ - (1) ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ, (2) ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ/ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼, ਅਤੇ (3) ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨਕ ਘੁਸਪੈਠ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਛੇਹ ਦੇ ਪੱਥਰ 'ਤੇ ਪਰਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਘੁਸਪੈਠ ਦੀ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। (2) ਹੁਣ ਤੱਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਜਾਂਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਵਾਜਬ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ। (3) ਨਿਆਂਇਕ ਵਾਰੰਟਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਕਾਰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਲਾਸ਼ੀ ਜਾਂ ਜ਼ਬਤ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਖਾਸ ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਜਾਂ ਜ਼ਬਤ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਦੁਰਲੱਭ ਅਪਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵਾਰੰਟੀ ਰਹਿਤ ਖੋਜਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਚੰਗੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਖ਼ਤਰੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ। (ਅੰਡਰਲਾਈਨਿੰਗ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ)

ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ

(50) ਇਹ ਗੱਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਪਹੁਦਰੀ ਹੈ, ਉਹੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੰਪਟਰੋਲਰ ਅਤੇ ਆਡੀਟਰ ਜਨਰਲ, ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇ.ਐਸ. ਜਗਨਾਥਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (29) ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ , ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

"20. ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ।

ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਿੱਥੇ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ 2 « ਅਜਿਹੇ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਵਿਵੇਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ 's ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੁਕਵੇਂ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈ

(Adarsh Kumar Goel, J.)

ਕੋਰਟ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਹੁਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਮੈਂਡੇਅਨ ਜਾਂ v.r.f* ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਸਹੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ ਜਾਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ, ਜੇ ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਸਹੀ ਅਤੇ ਕਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ।"

(51) ਲਖਨਊ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਐਮ ਕੇ ਗੁਪਤਾ (30) ਵਿੱਚ, ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

“11 ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਆਮ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਆਮ ਭਲਾਈ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਉਹ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਡਿਊਟੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੱਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਅਤੇ ਪੀੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਿਸ ਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ? ਇੱਕ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਹੰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਲਟਕਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗਲੀ ਦੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਸਿਰੇ ਤੱਕ ਭੱਜਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਵਿੱਡੋ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਰਿਆ ਹੋਇਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਸਾਧਾਰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇੱਕ ਆਮ ਆਦਮੀ ਜਿਸ ਕੋਲ ਨਾ ਤਾਂ ਰਾਜਸੀ ਸਮਰਥਨ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਿੱਤੀ ਲੋਕ-ਮੁਖੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਮੇਲ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਢਾਲਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਗਲਤ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਤਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਨਾਗਰਿਕ ਸੱਤਾ ਦੀ ਬੇਤੁਕੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਹੋਈਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਵਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਦੇ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੁੱਟ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਰੂਪ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਸੱਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਹੁਣ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਮਾਜ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਰਾਜ

ਵਿਰੁਧ ਹਰਜਾਨੇ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅੰਤਮ ਪੀੜਤ ਆਮ ਆਦਮੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਟੈਕਸ ਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਪੈਸਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਦੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਕਰ ਲਵੇ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਪੀੜਾ ਜਾਂ ਜ਼ੁਲਮ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਠੋਸ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਹਲਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਤੁਰੰਤ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰੇ ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਰਜਕਾਰੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਅਜਿਹੇ ਨਾ-ਮਾਫੀ ਵਿਹਾਰ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।”

(52) ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਸ.ਬੀ. ਵੋਹਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (31) ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਕੇਸ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

"30. ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਘੇਰਾ ਅਤੇ ਹੱਦ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀ ਹੈ

ਕੇਸ ਤੋਂ ਕੇਸ ਤੱਕ. ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਮੂਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਈਰਖਾ ਨਾਲ ਰਾਖੀ ਕਰੇਗੀ। ਹਸਪਤਾਲਾਂ, ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ, ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਹਾਇਤਾ, ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ, ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਲਈ ਆਰ ਬਨਾਮ ਸੈਕਟਰੀ ਆਫ ਸਟੇਟ, ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਫਾਇਰ ਬ੍ਰਿਗੇਡਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ (1995) 2 WLR 1 ਵੇਖੋ।"

(53) ਟਾਟਾ ਸੈਲੂਲਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (32) ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ:-

"86. ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਖੋਜ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹੀ ਸੰਤੁਲਨ ਲੱਭਣ ਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਜਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ; ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ”

XX XX XX XX XX

93. ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਇਸਦੀ

ਚਿੱਤਾ ਇਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ:

1. ਕੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ?
2. ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ,
3. ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ,
4. ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਿਸ ਤੱਕ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ,
5. ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ।

XX XX XX XX XX

98. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਸੁਪਰੀਮ ਸੀਸੀ* ਅਭਿਆਸ 1993, ਵਾਲੀਅਮ, 1 ਪੰਨੇ 849-850, ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

“4. ਵੇਡਨੇਸਬਰੀ ਸਿਧਾਂਤ - ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ੱਠਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦੀ ਹੈ * ਫੈਸਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਸੀ।” [ਐਸੋਸੀਏਟਿਡ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸ਼ੀਅਲ ਪਿਕਚਰ ਹਾਊਸਿੰਗ ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਵੇਡਨੇਸਬਰੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ। (1948) 1 KB 223; (1947) 2 ਸਾਰੇ ER 680 ਪ੍ਰਤੀ ਲਾਰਡ ਗ੍ਰੀਨ, MR]

99. ਤਰਕਹੀਣਤਾ ਦੇ ਦੋ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

- (1) ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦਖਲ ਦੇਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਏ ਗਏ ਤੱਥ ਨਿਰਣਾਇਕ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਦੀ ਤਰਕ ਨਾਲ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ। ਜੇਕਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਇੱਕ ਕੋਰਸ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਭਾਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਐਮਾ ਹੋਟਲਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸੈਕਟਰੀ ਆਫ਼ ਸਟੇਟ ਆਫ਼ ਐਨਵਾਇਰਮੈਂਟ, (1980) 41 ਪੀਐਫ਼ਸੀਆਰ 255 ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਕਈ ਕਾਰਕਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਹੋਟਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਨਿਵਾਸੀ ਬਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਰ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹੋਟਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਅਤੇ, ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਡੋਨਾਲਡਸਨ, ਐਲ.ਜੇ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਕਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ।

(Adarsh Kumar Goel, J.)

(2) ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਅਸਮਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਰ. ਬਨਾਮ ਬਰਨੇਟ ਲੰਡਨ ਬੋਰੋ ਕਾਉਂਸਿਲ, ਸਾਬਕਾ ਪੀ ਜੋਨਸਨ (1989) 88 LGR 73 ਵਿੱਚ, ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਪਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਾਗ ਲੈਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਵਾਲੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(101) ਲਾਰਡ ਡੇਨਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਆਧੁਨਿਕ ਵਿਆਪਕ ਬਿਆਨ ਬਹੁਤ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ; ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰੀ ਸੁਭਾਅ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ:

“ਸੰਸਦ ਅਕਸਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੌਂਪਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾ, ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਖੁਦ ਉਸ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੌਂਪਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਖੁਦ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਹੇਲੀ ਬਨਾਮ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ, (1955) 1 QB 221 ਦੇਖੋ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ, ਅਦਾਲਤਾਂ, ਜੇਕਰ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਨਿਗਰਾਨੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ। ਉਹ ਦੇਖਣਗੇ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। HK (ਇੱਕ ਬੱਚੇ), (1967) 1 QB 617, 630 'ਤੇ ਅਤੇ Reg. ਬਨਾਮ ਗੇਮਿੰਗ ਬੋਰਡ ਫਾਰ ਗ੍ਰੇਟ ਬ੍ਰਿਟੇਨ, ਸਾਬਕਾ ਪੀ ਬੇਨੇਮ ਅਤੇ ਬੇਦਾ, (1970) 2 QB 417. ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਗੀਆਂ ਕਿ ਸਰੀਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਹ ਦੱਸ ਕੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਗੀਆਂ ਕਿ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀ ਹੈ। Punton ਬਨਾਮ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬੀਮਾ ਮੰਤਰੀ, (1963) 1 WLR 186 ਦੇਖੋ। ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਐਸਬ੍ਰਿਜ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟਸ ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਹਾਊਸਿੰਗ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮੰਤਰੀ, (1965) 1 WLR 1320 ਦੇਖੋ। (ਸਿਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕੁਝ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ)। ਜੇਕਰ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦਖਲ ਦੇਵੇਗੀ। ਪੈਡਫਾਈਡ ਬਨਾਮ ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਅਤੇ ਖੁਰਾਕ ਮੰਤਰੀ, 1968 AC 997 ਦੇਖੋ। ਜੇਕਰ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਬਿਨਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਖੋਜ 'ਤੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ - ਤਾਂ ਇਹ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੈ ਕਿ ਏ. ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਵੱਲ ਨਾ

ਆਇਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਫਿਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਖਲ ਦੇਣਗੀਆਂ। ਐਸੋਸੀਏਟਿਡ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸੀਅਲ ਪਿਕਚਰ ਹਾਊਸ ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਵੇਡਨੋਸਬਰੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇਖੋ। (1948) 1 KB 223. ਜੇਕਰ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੀ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਨੀਸਮਿਨਿਕ ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਕਮਿਸ਼ਨ (1969) 2 AC 147 ਦੇਖੋ। ਅਤੇ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਜੇ ਸਰੀਰ ਗਲਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਸਤੂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿਡਨੀ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਾਉਂਸਿਲ ਬਨਾਮ ਕੈਪਬੈਲ, 1925 AC 338 ਦੇਖੋ। ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਗੀਆਂ ਜੋ ਬਾਡੀ ਆਪਣੇ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਲਈ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸ ਤੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵਾਜਬ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਸਦੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇ। ਪੈਡਫੀਲਡ ਦਾ ਕੇਸ (1968 AC 997, 1007 ਅਤੇ 1061) ਦੇਖੋ।"

(54) ਸੰਦਰਭ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੇ ਕਾਰਨ, ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸੋਸਾਇਟੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, (33) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

"39. ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਨਤਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਜਾਂ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਨਤਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 226 ਅਤੇ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਜ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਹਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਿਆਂਇਕ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਖੁੱਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਗਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰੁਖ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਰ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ

ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ, ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਨਤਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਹਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਜ਼-ਸਾਮਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਰਟੀਕਲ 12 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਮਨਮਾਨੀ, ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, ਹੁਣ ਯੋਗ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 32 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਟਰਸਟੋਨ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(Adarsh Kumar Goel, J.)

(55) ਸਵਾਲ ਅਜੇ ਵੀ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ-ਜੇਕਰ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਛੁਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਗਲਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, - ਕੀ ਚੋਰੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

(56) ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਕੇਸ-ਲਾਅ ਦੀ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਚੋਰੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਚੋਰੀ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸਦੀ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ ਅਫਸਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮਨਮਾਨੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵਿਕਲਪਿਕ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇ। ਕੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਉਪਯੋਗ ਦਾ ਕੋਈ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਚੋਰੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜੇਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਚੋਰੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਮੁਨਾਸਬ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਇਜ਼ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਰਿੱਟ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਨਹੀਂ ਜਾਂਚੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਇੱਕ ਦੁਕਵੇਂ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਰਿੱਟ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਲਈ ਬੇਲੋੜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਪੇਟੈਂਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਜਿਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇ ਸੱਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਗਲਤ ਹੈ।

(57) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਿੱਟ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਚੋਰੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਗਠਜੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਤਕਲ ਗੈਲਵਨਾਈਜ਼ਰਸ ਲਿਮਿਟਿਡ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਟੋਮੋਬਲ ਉਤਪਾਦ, ਪੈਰੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟਿਡ, ਓਰੀਐਂਟ ਪੇਪਰ ਐਂਡ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ ਅਤੇ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਪੋਲੀਮਰ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼, (ਸੁਪਰਾ)। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਿੱਟ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸ਼ਹਿਨਾਸ ਟਰੇਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਵਰਗੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(58) ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਚੋਰੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਚੋਰੀ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੀ-ਜੈਕਟ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ, ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚੋਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਵੇਂ ਸਾਧਨ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਮਾਲੀਏ ਨੂੰ ਠੱਗਣ ਦੇ ਨਵੇਂ ਤਰੀਕੇ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਵੀ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਡੇਟਾ ਅਤੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ ਰਸੀਦ ਕਲਰਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(59) ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:-

- (1) ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਅਭਿਆਸ, ਜਾਇਜ਼ ਹੋਣ ਲਈ, ਚੋਰੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ ਉਚਿਤ ਗਠਜੋੜ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- (2) ਸਿੱਧੀ-ਜੈਕਟ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਹਰੇਕ ਉਦਾਹਰਣ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਾ ਤਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਕਿਤੇ ਵੀ ਚੋਰੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਚੋਰੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।
- (3) ਇੱਕ ਦੁਕਵੇਂ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਰਿੱਟ ਅਦਾਲਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮਨਮਾਨੇ, ਮਾੜੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਚੋਰੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- (4) ਜੇਕਰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸਵਾਲ ਹਨ ਅਤੇ ਚੋਰੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਵਾਜਬ ਗਠਜੋੜ ਹੈ, ਤਾਂ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- (5) ਜਿੱਥੇ ਸੰਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਟੈਕਸਯੋਗਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਦਰਖਾਸਤ ਉਠਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਤਾਂ ਗਲਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਛੁਪਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਚੋਰੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

(60) ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਕਿ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕੇ ਗਏ 'ਕਾਸਟ ਆਇਰਨ ਕਾਸਟਿੰਗ' ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਈ ਦੇਣਦਾਰ 'ਕਾਸਟ, ਆਇਰਨ' ਨਹੀਂ ਸਨ, ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਜਾਂ ਫਜ਼ੂਲ ਜਾਂ ਮਾੜੇ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੋਈ ਨਿਰਣਾਇਕ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਛੁਪਾਈ, ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਮਾਣਯੋਗ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸ ਚੋਰੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(61) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ (ii) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

Re: Q. ਨੰਬਰ (iii):

(62) ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਆਰਡਰ Annexure P. 6 ਅਤੇ ਆਰਡਰ Annexure R1 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਰਡਰ ਹਨ ਅਤੇ ਆਰਡਰ Annexure P.6 1 ਮਾਰਚ, 2005 ਨੂੰ ਮਾਲ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ 28 ਫਰਵਰੀ, 2005 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹੀ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੀ ਮਿਤੀ. ਮਤਭੇਦ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਸਾਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਿਮ

ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ-ਕਮ-ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰ ਵਿਭਾਗ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਚਿਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(63) ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ (iii) ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(64) ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਨੁਸੂਚੀ P.6 ਮਿਤੀ 28 ਫਰਵਰੀ, 2005 ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ